

KO TE

KAHITI O NIU TIRENI.

HE MEA TA I RUNGA I TE MANA O TE KAWANATANGA.

PONEKE, TAITE, MAEHE 16. 1922.

Nga Paero o te Kaunihera Maori o te Takiwa o Whanganui i raro i te Ture Kaunihera Maori, 1900, me te Ture mo te Ora, 1920, kua whakaetia.

Tari o te Minita Maori,
Poneke, 1 Noema, 1921.

HE whakaatu tenei kua pai te Kawana-Tianara ki te whakaae i nga paero e whai ake nei i hanga ia e te Kaunihera Maori o te Takiwa Kaunihera Maori o Whanganui i raro i nga tikanga o tekiona tekau ma ono o te Ture Kaunihera Maori, 1900.

J. G. COATES, Minita mo nga Mea Maori.

Kua whakaetia.

JELLICOE, Kawana-Tianara.

KAUNIHERA MAORI O TE TAKIWA MAORI O WHANGANUI.

NGA PAERO.

TENEI te Kaunihera Maori o te Takiwa Maori o Whanganui i whakaturia i raro i te Ture Kaunihera Maori, 1900, me ona menemana me te Ture o te Ora mo te Katoa, 1920, ka hanga nei i enei tikanga-whakahaere hei whakapi mo nga tikanga whakahaere i perehitia ki te *Kahiti o Niu Tireni* i te 31 o Hanuere, 1902, i raro i te mana o aua Ture, me timata te whai mana o aua tikanga-whakahaere a te wa e whakaetia ai e te Kawana-Tianara, me te panuitanga o aua mea i roto i te *Gazette* me te *Kahiti*.

WHAKAMARAMA.

I roto i enei tikanga-whakahaere, mehemea ia kaore e taupatupatu ana ki nga kupu e whai ake nei, a mehemea kaore i motuhake te takoto a etahi atu whakamaramatanga, koia enei o ratou tikanga:—

“Tua Ture” tona tikanga ko te Ture Kaunihera Maori, 1900, me ona menemana me te Ture o te Ora mo te Katoa, 1920.

“Te Kaunihera” tona tikanga ko te Kaunihera Maori o te Takiwa Maori o Whanganui i whakaturia i raro i aua Ture.

“Komiti” ara “Komiti Marae” tona tikanga ko te Komiti Marae o tetahi kainga Maori i whakaturia e te Kaunihera i raro i nga tikanga o aua Ture.

Kahiti—A.

“Takiwa” tona tikanga ko te Takiwa Maori o Whanganui i panuitia e te Kawana-Tianara i raro i aua Ture. “Taone Maori” tona tikanga he Taone Maori i whakaturia i raro i te Ture Taone Maori, 1895. “Whakatakotoria” tona tikanga i whakatakotoria e nga tikanga whakahaere i hangaia i raro i aua Ture, e enei paero ranei.

(A.) NGA TIKANGA WHANUI.

1. Ko nga matenga tupapaku katoa ma nga whanaunga tata o te tupapaku, a, mehemea kei te ngaro ke ratou, ma te tangata nona te whare, e noho ana ranei i roto i te whare i mate ai te tupapaku, e whakaatu ki te Kai-rehita mo nga Whanautanga, Matenga Tupapaku, Marenatanga Maori, tino tutata, i roto i nga haora e toru tekau ma ono i muri iho o te matenga. Ko te tangata e takahi ana i tenei tikanga ka ahei kia whiua ia kia utu i te moni kua e neke atu i te kotahi pauna.

2. I ia matenga tupapaku, mehemea kaore tetahi takuta whai raihana i tae kia kite i taua tupapaku, me uiui e te komiti nga ahuatanga katoa i pa ki taua matenga, ara, te ahua o te mate, te roa o te paanga o te mate, te mahinga i te tupapaku, nga ingoa o nga tangata i mahi, i tiaki ranei i te tupapaku, a me tuku te ripoata o taua uiuinga ki te Kai-rehita mo nga Whanautanga, Matenga Tupapaku, Marenatanga Maori, tino tutata.

3. Ko nga tupapaku mehemea ka mate i waenganui i te 15 o nga ra o Maehe me te 15 o nga ra o Hepetema (e uru ana ano ia aua ra), i roto i te tau, me tanu i roto i nga ra e wha i muri iho o te matenga; a mehemea ka mate i waenganui i te 16 o nga ra o Hepetema me te 14 o nga ra e Maehe (e uru ana ano ia au ra), me tanu tonu i nga ra e toru i muri iho o te matenga, haunga ia mehemea ka takoto ke te whakahaere a te Aphiha Whakahaere i te Ora mo te Takiwa, a te Aphiha Whakahaere o te Ora mo nga Maori ranei.

4. Kite mate he tupapaku i runga i te paanga mai o tetahi mate rere (*infections*) me tanu tonu te tinana i roto i nga haora e rua tekau ma wha i muri iho o te matenga. Me hari tonu atu hoki te tupapaku i te whare, teneti, hohipera, i te wahi ranei i mate ai, ki te urupa kua e whakatakotoria ki tetahi whare, kainga ranei i te huarahi, a me kua hoki e whakaetia kia tu he tangihanga.

5. Ma nga whanaunga tata o te tupapaku, a, mehemea kei te ngaro ke ratou me te tangata nona te whare, e noho ana

ranei i roto i te whare i mate ai te tupapaku, e whakatu-tuki nga tikanga o nga paero 3 me 4 ; a ka whakaekoa te he ki runga ki a ratou, ki tetahi ranei o ratou mo te takahi i aua paero i runga ano ia i ta te Kaunihera i kite ai he tilka a ka ahei kia whainatia ia kia utu i te moni kia kua e neke atu i te rima pauna mo ia haranga.

6. E kore rawa e pai, haunga ia mehemea e whakaetia ana e te Kaunihera, kia tanumia te tupapaku ki tetahi wahi ke atu i te urupa e mohiotia ana e nga tangata Maori o tetahi kainga Maori he wahi tanumanga tupapaku, kua rehitatia ranei, kua ata wehea ranei e ratou, e tetahi atu ropu whai mana ranei, hei urupa tanumanga tupapaku.

7. E kore rawa e pai kia whakatakotoria tetahi tupapaku ki roto, ki te roro ranei, o tetahi whare runanga, ki te marae ranei o taua whare, engari me whakatakoto ki tetahi wahi, tata mai, e whakaritea e te tiamana o te Komiti.

(B.) NGA WHARE.

8. Kua rawa tetahi tangata e hanga whare noho ki runga ki tetahi wahi kaore nei o reira ake huarahi, he mea hanga atu ranei ki raro whenua hei hari ke i te wai kia kore ai taua wahi a takoto maku, kia kore ai ranei te wai e heke atu ki reira tu ai kei riro hei take a pa mai ai he mate ki nga tangata e noho ana i roto i taua whare. Me ata hanga me whaka-tuapuku ranei te kaupapa whenua o raro o ia whare noho kia kore ai e heke e tu ranei he wai ki raro o taua whare o tetahi wahi ranei o taua whare. Mehemea te wahi i tu ai tetahi whare, i runga i te whakaaro iho tera e puta mai i reira he mate mo nga tangata noho i roto i taua whare, ka ahei te Kaunihera kite whakahau i te tangata nona, i te tangata ranei e noho ana i roto i taua whare, kia nekehia taua whare ki tetahi atu wahi he ora ake i reira.

9. Kite hanga tetahi tangata i tetahi whare noho, me hanga e ia i a ruuma e whakaarohia ana hei nohoanga tangata kia kua e hoki iho i te 8 putu e 6 inihi te teitei ake i te puroa ki te tuaniu a puta noa; otia ko ia ruuma e whaka-arohia ana hei ruuma he tauheke nei te tuaniu, he tuaniu kore raina ranei, me kua e hoki iho i te 9 putu te teitei ake i te puroa ki te tuaniu, a kia neke atu, i te hawhe o te rahi o te ruuma te wahi me pera te mahinga, a kia kua rawa hoki he pakitara o taua ruuma e hoki iho i te 5 putu te teitei ake ki te whatianga iho o te tuaniu.

10. Kite hanga tetahi tangata i tetahi whare noho, me whakarite hoki e ia mo ia ruuma moenga o taua whare kia eke ake i te 36 koea putu te nui o te puroa e wehe mo ia tangata mo ia tamariki tokorua ranei kei raro iho i te tekau nga tau te pakeke, e moe ana i roto i taua ruuma; a ko te wini, hanga ia nga kurupae, me hanga kia rite ki te tahi-tekau o te rahi o te puroa o taua ruuma te nui, a me hanga kia taea ai te whakatuwhera tetahi hawhe o taua wini.

11. Kite hanga tetahi tangata i tetahi whare noho, me mahi he puroa rakau mo ia ruuma moenga kia takoto ai he wahi tuwhera ki waenganui o te taha whakararo o nga kurupae pupuri ake i taua puroa rakau me te whenua, kia 4 inihi te rewanga ake o ia wahi, a me ata hanga hoki e ia kia uru tonu ai te hau pai ki raro o taua whare.

12. Mo te taha ki nga whare kua oti ke te hanga mehemea te hanganga e takoto ke ana i nga tikanga o te kiono B rarangi 10 me 11, ka ahei te Kaunihera kite whakahau i te tangata nona, e noho ana ranei i roto i taua whare, kia whakarereketia kia honoa atu ranei ki taua whare nga wahi e whakaarohia iho ana e tau ana kia peratia.

13. Ka ahei te Kaunihera, a mehemea ranei ka whakahaua peratia ia e te Apiha Whakahaere i te Ora mo te takiwa, e te Apiha Whakahaere i te Ora mo nga Maori ranei, kite whakahau kia nekehia, kia wawahia ranei tetahi whare e takoto paru ana, e takoto kino ana ranei mehemea ia ki tana titiro e kore rawa e tau kia noho he tangata ki roto ki taua whare; mehemea ranei ka kore te tangata nona, e noho ana ranei i roto i taua whare, e rongu kite whakarite i te whakahau a tetahi panui kia whakapaia, kia whakahoutia, kia nekehia kia wawahia ranei e ia taua whare.

14. Ka ahei te Tiamana o te Komiti, tetahi tangata ranei kua whakamanaia mo tera taha, kite tuku i tetahi panui a tubituhi whakahau i te tangata nona, e noho ana ranei, i roto i tetahi whare e takoto paru ana, e takoto kino ana ranei, kia whakapaia e ia kia meatia ranei e ia kia whakapaia taua whare i roto i tetahi wa e whakaritea i roto i taua panui.

15. Kite turi tonu tetahi tangata, kite kore ranei ia e rongu kite whakarite i tetahi panui whakanekeneke, whakare-reke, whakapai ranei i tetahi whare i raro i nga tikanga o nga rarangi 8, 10, 11, 12, 13, me 14 ka ahei kia whainatia ia kia utu i te moni kia kua e neke atu i te kotahi pauna mo te hara tuatahi, i te rima pauna mo ia haranga a muri iho, a kite mau tona turi, tona kore ranei e rongu kite whaka-rite i taua panui, ka ahei te Komiti kite whakahau kia whakaotia taua mahi. Ko nga moni a te Komiti e pau mo taua whakanekeneke, whakarereketanga, whakapainga ranei ka meinga tena hei nama ki te Komiti he mea e taea te hamene ki te aroaro o te Kooti Whakawa Hara kia utua.

16. Kei te Komiti te whakaaro kite whakangawari kite whakamama ranei i nga tikanga o nga rarangi 8, 12, 13, me 14 i runga ake nei, mehemea ka tupono he kaumatua, he turoro, he ngoikore ranei te tangata e noho ana i roto i tetahi o aua tu whare kua kiia ake nei, kia kore ai e pa uaua aua tikanga ki taua tangata. Me whakaatu e te Tiamana o te Komiti ki te Tiamana o te Kaunihera taua take me ona ahuatanga katoa, hei reira te Kaunihera whiriwhiri ai i tetahi huarahi e taea ai te whakapau he moni hei whakapai i aua tu whare o aua tangata kaumatua, turoro, ngoikore ranei.

17. Ma te tangata nona tetahi whare, e noho ana ranei i roto i tetahi whare, e arai kia kore ai e neke ake te nui o nga tangata e moe i roto i te ruuma o taua whare i te tokomaha kua whakaritea e te rarangi 10 e tau ana mo tetahi puroa pera tona nui. Kite takahia tenei tikanga ka ahei kia whainatia taua tangata kia utu i te moni kia kua e neke atu i te rima hereni mo te hara tuatahi, a kia kua e neke atu i te tekau hereni mo ia haranga a muri iho.

Nga Whare Whakanekeneke me nga Whare mo nga wa Poto.

18. Ko te tangata nona, tera ranei e noho mo tetahi wa poto ki roto ki tetahi teneti, wharau, whare, ki roto ranei ki tetahi mea i hangaia peratia, mana e mea kia pai, kia maroke, kia kaha ki nga tupuhi, kia whiwhi ranei ki te hau pai taua teneti, whare ranei. Me whakarite hoki e ia kia 16 koea putu te rahi o te puroa e wehe mo ia tangata mo ia tamariki tokorua ranei kei raro iho i te tekau nga tau te pakeke.

19. Ko te tangata nona, tera ranei e noho i roto i tetahi teneti, wharau, whare, i tetahi mea ranei i hangaia peratia, e takoto kino ana, e puta mai ana ranei he mate i reira, a i runga ranei i te apiapi rawa o te noho a nga tangata o roto i taua teneti, whare ranei tera e pa mai he mate ki a ratou, ahakoa no taua whanau ake ano, he tangata rawaho ranei, ka kiia kua hara ia, a e ahei ana kia whainatia kia utu ia i te moni kia kua e neke atu i te kotahi pauna mo te hara tuatahi, kia kua e neke atu i te rima pauna mo ia haranga a muri iho.

Nga Whare Runanga.

20. Ko nga tikanga o rarangi 8 e pa ana ki te wahi tuunga whare noho ka pa ano hoki ki nga whare runanga.

21. Ko nga tikanga o te rarangi 11 e pa ana ki te hanganga puroa ka pa ano hoki ki nga whare runanga.

22. Ko nga whare runanga katoa, kia whiwhi ai i te hau pai e rite ana mo reira, me mahi he wini ki ia pito o te whare, a i runga i te hanganga i te wini me mahi kia taea ai tetahi hawhe o taua wini te whakatuwhera.

23. Me hanga he whare paku e tau ana ki te whakaaro o te Apiha Whakahaere i te Ora mo te Takiwa, o te Apiha Whakahaere i te Ora mo nga Maori ranei, mo nga whare runanga katoa; kia wehe ke ano mo nga taane, a kia wehe ke ano hoki mo nga wahine.

24. Me kua rawa nga mea tahinga, nga paru ranei e whakahaupitia ki raro o te puroa o tetahi whare runanga.

25. Ma te Komiti e whakahaere nga tikanga katoa e pa ana ki nga mahi whakarereke, whakahou ranei i raro i enei paero, a mehemea te tangata nona, nga tangata ranei e whaitake ana ki tetahi whare runanga ka turi kite whakatu-tuki i aua whakarereketanga, whakahoutanga ranei ka ahei kia tutakina taua whare runanga kia tutuki ra ano te whakarite i nga tikanga o aua paero.

(C.) NGA AWA KERI.

26. Ma te Kaunihera e hanga nga paero e pa ana ki nga awa keru e tau ana ki nga ahuatanga o tona takiwa, i runga ano ia i ta te Apiha Whakahaere i te Ora mo te Takiwa, i ta te Apiha Whakahaere i te Ora mo nga Maori ranei e whakawa ai.

(D.) NGA PARU O TE MARAE.

27. Kua rawa he hamuti, he mea rukenga, he otaota haunga ranei e whiua e whakatakotoria, e tukuna ranei kia heke ki roto ki tetahi puna wai, ki tetahi awa ranei e rere ana ma roto ma te taha ranei o tetahi kainga Maori mehemea taua awa e meatia ana hei wai inu hei wai kai ranei ma nga tangata o taua kainga o tetahi atu kainga e tu tahi ana, e takoto tahi ana ranei i te taha o taua puna, awa ranei.

28. E kore rawa e paingia tetahi tangata nona tetahi whare, e noho ana ranei i roto i tetahi whare i roto i tetahi kainga Maori, kia tuku i tetahi hamuti, mea rukenga, otaota haunga, i tetahi atu mea kino ranei kia haupu ana, kia takoto ana ranei i te marae, i nga taha ranei o taua kainga e whai putake mai ai mo tetahi mate, e puta mai ai ranei he haunga.

29. Kua e tanumia he hoibo, he kau, he hipi, he kuri, tetahi atu kararehe ranei ki roto i te rohe o tetahi kainga Maori.

30. E kore e pai kia whiua atu, kia waiho ranei e tetahi tangata tetahi kararehe kua mate, ki runga i tetahi wahi i roto i tetahi kainga Maori, e puta mai ai he haunga kino.

31. Kite takahi te tangata i tetahi o nga paero 27, 28, 29, me 30 ka ahei kia whainatia ia kia utu i te moni kia kua e neke atu i te tekau hereni.

(E.) WHANGAITANGA KARAREHE.

32. E kore e pai tetahi tangata kia whangai, kia tuku ranei i tetahi poaka kia haere noa ana i roto i tetahi kainga Maori, kite tiaki poaka ranei e whai putake mai ai mo tetahi mate, i runga ranei i taua whangaitanga ka paruparu te wai inu, a mea ake ranei meatia hei wai inu, wai kai, wai ranei mo tetahi whare tuunga miraka; e kore ano hoki tetahi tangata, i muri iho o te paahitanga o tenei paero, e paingia kia waiho kia tu ana tetahi whare poaka ki tetahi wahi e hoki iho ana i te 150 putu te tawhiti atu i tetahi whare, i tetahi whare noho, whare kura ranei, i tetahi atu whare ranei e whakaarohia ana hei wahi tuunga kai, takanga kai ranei ma nga tangata, a kia kaua hoki e hoki iho i te 50 putu te tawhiti atu i te rori, i te rohe ranei o tetahi kainga e nohoia ana e te tangata.

(F.) NGA WHARE-PAKU.

Nga Huarahi Whakahaere mo nga Whare-Paku.

33. Me hanga e te tangata nona tetahi whare, e noho ana ranei i roto i tetahi whare, he whare-paku mo tona kainga.

34. Kite hangaia e tetahi tangata he whare-paku mo tetahi kainga, me hanga taua whare-paku ki tetahi wahi kia kaua e hoki iho i te 10 putu te tawhiti atu i tetahi ruuma e nohoia ana e te tangata, i tetahi ruuma ranei e whakaarohia ana hei wahi tuunga kai.

35. Ka whai hara te tangata e hanga ana i tetahi whare-paku mo tetahi kainga mehemea ka hangaia e ia taua whare-paku ki tetahi wahi e hoki iho ana i te 40 putu te tawhiti atu i tetahi puna wai, awa wai ranei e inumia ana, meake ranei ka tikina atu i reira he wai inu, he wai kai ranei ma nga tangata, mehemea ranei ka hangaia te whare paku ki tetahi wahi e poke ai taua wai.

36. Ko nga whare-paku katoa me hanga kia pai tonu, kia kaha ano hoki. Me mahi hoki he wahi puareake kia tata ake ki te tuanui hei urunga mai mo te hau o waho, mo te hau pai. Me mahi kia kapi katoa nga tara o te whare-paku, a ka mahi hoki he tatau:—

(a.) Kite hanga tetahi tangata i tetahi whare-paku-oko mo tetahi kainga me hanga e ia taua whare-paku ki tetahi wahi a i runga ano i te ahuatanga e tangatanga ai te haere atu o te tangata ki reira, kite whakapai, kite hari ke ranei i nga hamuti o taua whare-paku.

(b.) Ko te nohoanga o taua whare-paku-oko, ko te puare o taua nohoanga me te wahi tuwhera i raro iho mo taua nohoanga, me ata whakarite te mahi ki te huarahi e tangatanga ai mo te tango ake i te oko tuunga hamuti ara kia kaua e hoki iho i te kotahi putu te roa, te whanui, me te hohonu; he mea ata whakariterite a whakaturia ai ki raro o taua nohoanga, kia tu hangai hoki kia kore ai e maringi ke ki te puroa, e heke ke atu ai ranei ki nga taha o taua wahi tuwhera i raro iho o taua nohoanga, kia whaiti ai ranei te heke o nga kino ki roto ki te oko hamuti, ina tukuna rukea atu ranei ma roto i te puare o taua nohoanga.

(c.) Me ata hanga te nohoanga o taua whare-paku-oko kia taea ai taua nohoanga katoa, tetahi wahi ranei te whakatuwhera kia tangatanga ai te tae iho ki te wahi tuwhera o raro iho i te nohoanga horoi ai, kite hari ke atu ranei i reira, kite whakahangai ranei i te tu ki reira o te oko hamuti e tika ana mo reira.

(d.) Ko te oko tuunga hamuti mo ia whare-paku-oko me hanga i tetahi mea kaha i runga ano ia i tetahi taura e kore ai e tuturu e maringi ke ranei nga paru o taua oko. Me hanga hoki he taupoki hei tutaki iho i te puare o te nohoanga, a me waiho tonu hoki taua taupoki kia mau ana i nga wa katoa e takoto watea ana taua nohoanga.

37. Ma te tangata e noho ana i tetahi kainga he whare-paku to reira e tiaki pai, e whakaora, e horoi, e mea ranei kia takoto ma taua whare-paku.

38. Ma te tangata nona, e noho ana ranei i roto i tetahi whare kua oti nei te hanga he whare-paku mo reira, e riringi e mea ranei kia ruiruia he oneone maroke, he para kaninga rakau ranei, he pungarehu ranei kia ngaro iho ai nga hamuti, kia kore ai hoki e puta ake he haunga o reira.

Nga Huarahi Whakahaere mo nga Whare-paku-oko.

39. I te wahi he whare-paku-oko kei reira, ko te mahinga me te horoinga me whakahaere i runga i te huarahi e whai ake nei:—

(a.) Kite hanga tetahi tangata i tetahi whare-paku-oko mo tetahi kainga me hanga e ia taua whare-paku-oko ki tetahi wahi a runga ano i te ahuatanga e tangatanga ai te haere atu o te tangata ki reira, kite whakapai, kite hari ke ranei i nga hamuti o taua whare-paku.

(b.) Ko te nohoanga o taua whare-paku-oko, ko te puare o taua nohoanga me te wahi tuwhera i raro iho o taua nohoanga me ata whakarite te mahi ki te huarahi e tangatanga ai te tango ake i te oko tuunga hamuti ara kia kaua e hoki iho i te kotahi putu te roa, te whanui, me te hohonu; he mea ata whakariterite a whakaturia ai ki raro o taua nohoanga, kia tu hangai hoki kia kore ai e maringi ke ki te puroa, e heke ke atu ai ranei ki nga taha o taua wahi tuwhera i raro iho o taua nohoanga, kia whaiti ai ranei te heke o nga kino ki roto ki te oko hamuti, ina tukuna rukea atu ranei ma roto i te puare o taua nohoanga.

(c.) Me ata hanga te nohoanga o taua whare-paku-oko kia taea ai taua nohoanga katoa, tetahi wahi rahi ranei te whakatuwhera kia tangatanga ai te tae iho ki te wahi tuwhera o raro iho i te nohoanga horoi ai, kite hari ke atu ranei i reira, kite whakahangai ranei i te tu ki reira o te oko hamuti e tika ana mo reira.

(d.) Ko te oko tuunga hamuti mo ia whare-paku-oko me hanga i tetahi mea kaha i runga ano ia i tetahi taura e kore ai e tuturu e maringi ke ranei nga paru o taua oko. Me hanga hoki he taupoki hei tutaki iho i te puare o te nohoanga, a me waiho tonu hoki taua taupoki kia mau ana i nga wa katoa e takoto watea ana taua nohoanga.

40. Ma te tangata e noho ana i roto i tetahi whare e mea kia ringihia a kia horoia hoki nga oka tuunga hamuti o nga whare-paku-oko o taua kainga. Kia kotahi te horoinga i te wiki; otiia mehemea ka tere tonu te ki o taua oko tuunga hamuti, me maha atu nga horoinga i taua oko i te wiki kia kore ai e puta ake nga kino ki waho.

41. E kore rawa e pai kia tapuketia e tetahi tangata he hamuti ki tetahi wahi ke atu, engari ki roto ano ki tetahi rua keru; a me kaua e hoki iho i te ono inihia te matotoru o te oneone tapuke ki te hangaitanga ki runga o te rua ina tapuketia taua rua.

42. Kaua rawa e tapuketia he hamuti ki tetahi wahi kei raro iho i te 50 putu te tawhiti atu i tetahi whare noho, i te 60 putu ranei te tawhiti atu i tetahi puna wai. Ka ahei noa atu te mea i tetahi rua hei paepae hamuti, haunga ia te oko tuunga hamuti, mehemea ano hoki ka kore he kino o reira e heke atu ki tetahi wai whenua. Me hanga hoki he taupoki hei tutaki iho i te puare o te nohoanga, a me waiho tonu hoki taua taupoki kia mau ana i nga wa katoa e takoto watea ana taua nohoanga. Ko te nohoanga me nga taha, i raro o taua nohoanga, arai iho i taua rua, me ata mahi kia kore ai e uru he rango ki roto ki taua rua. Me kaua rawa e tukuna kia eke ake te teitei o nga hamuti o tetahi rua ki te ono inihia te tata ake ki te hangaitanga ki runga o te whenua.

Nga Huarahi Whakahaere mo nga Whare-Paku-Rua.

43. I runga i te whakamananga a te kai-whakahaere i te Ora mo nga Maori, a tetahi Takuta o te Tari Whakaora ranei, a tetahi ranei o nga Kai-tiroiro Kainga kua whakaturia e te Tari Whakaora, ka ahei kia meatia hei te rua, haunga te oko e taea nei te hari ke, he paepae hamuti; otira me kaua e haria taua rua ki tetahi wahi e heke atu ai he kino o reira hei mea e poke ai tetahi awa, puna wai ranei, a me kaua hoki e hoki iho i te 30 putu te tawhiti atu i tetahi whare noho i tetahi whare tuunga kai ranei.

44. Me ata mahi he nohoanga mo nga whare-paku-rua katoa kia kore ai e uru he rango ki roto ki taua rua, a hei mea e tino tutuki ai taua tikanga me mahi he taupoki mo te puare o te nohoanga ka waiho kia mau ana i nga wa katoa e takoto watea ana te nohoanga o taua wharepaku.

45. I mua atu o te taenga ake o nga hamuti ki te 12 inihia ki raro iho o te hangaitanga ki runga o te rua, me tapuke ki te oneone pai nga rua o nga whare-paku-rua katoa. Kia oti rawa tera katahi ka whakaneke ai i te whare-paku ki tetahi atu wahi.

(G.) NGA MATE RERE.

46. Mehemea ka puta he panui ma te Apiha Whakahaere i te Ora mo te Takiwa a te Apiha Whakahaere i te Ora mo nga Maori ranei, tera kua pa he mate rere ki tetahi kainga, takiwa ranei, me kaua rawa he hui e tu, he whakaminenga, he tangi-hanga ranei, engari kia puta ra ano he whakaatu tera kua watea taua kainga, takiwa ranei i taua mate katahi ano ka ahei ki te pera.

47. Mehemea ka puta he panui ki tetahi kainga takiwa ranei tera kua pa mai tetahi mate rere, me puta te kaha o te Komiti kite awahina i nga Kai-whakaako kura Maori, Neehi Maori, Kai-tiroiro Kainga, Takuta, Apiha Whakahaere i te Ora ranei kite kimi kia tere te kitea o nga turoro katoa e takoto mate ana i roto i taua kainga takiwa ranei. Kia tino whanui hoki te panui haere a te Komiti tera kua pa he mate rere ki taua takiwa. I muri iho o te taenga atu o te whakaatu ki tetahi tangata a kore ai ia e whakaatu tera he turoro kei roto i tetahi whare, puni ranei

nona e noho ana ranei i reira, ka ahei kia kiia kua takahi taua tangata i te ture.

48. E kore rawa e ahei kia haere ke atu, kia haria ketia ranei tetahi tangata e pangia ana, e whakaarohia ana ranei kua pangia e tetahi mate rere, ki tetahi atu whare, puni ranei, haunga ia mehemea e haria ana ki tetahi hohipera, kite kore i matua whakaetia e tetahi Neehi, Kai-tirotiro Kainga, Takuta ranei.

49. Mehemea ka puta he whakahau pera ma tetahi Kai-tirotiro. Neehi Maori, ma tetahi Takuta ranei, me kua rawa tetahi tangata e noho ana i roto i tetahi whare, puni ranei he mate rere kai reira e haere ki tetahi atu whare e nohongia ana e te tangata, ki tetahi atu takiwa ranei mehemea kaore he tiwhikete a tetahi takuta i a ia hei tohu kaore taua mate i a ia.

50. Kite mahia e tetahi tangata, kaore nei ia i te mea tohutohu na tetahi Takuta, Apiha o te Tari Whakaora ranei, tetahi turoro no waho atu o tana ake whanau, kite tuku ranei i nga tangata e pangia ana e te mate ki a hui ki roto i tona whare, k. a hui ranei ki tona kainga, ka ahei kia kiia kua takahi ia i te ture.

51. Kua rawa he kahu he paraitete etahi atu taputapu ranei o roto o te whare e haria ketia ki waho o tetahi whare he mate rere kai reira a i reira ranei, hei kakahu hei mahi ranei, kia tino oti ra ano aua mea katoa te rongoa e tetahi Neehi Maori, Kai-tirotiro Kainga, i raro ranei i nga tohutohu a tetahi takuta.

52. Kite takahia e tetahi tangata tetahi o enei paero 45, 46, 48, me te 50 ka ahei kia whainatia ia kia utu i te moni kia kua e neke atu i te rima pauna mo ia haranga; a kite takahia ko te paero 49, kia kua e neke atu te whaina i te rua tekau ma rima pauna.

(I.) NGA TANGIHANGA, HUI, ME NGA WHAKAMINENGA.

53. Ma te Komiti ano o te marae, takiwa ranei he tangihanga he hui he whakaminenga ranei kei reira e tu ana e whakahaere nga tikanga katoa e pa ana ki te ora o taua tangihanga, hui whakaminenga ranei.

54. Ma te Komiti e mea kia whakaritea nga tikanga e pa ana ki nga whare runanga, ara kia whakapaia, kia whakawhiwhia ki te hau pai, kia araia hoki te noho apiapi; kia whakapaia te marae me nga kauta, kia tika hoki te hari ke i nga paru me nga mea rukenga.

55. Ma te Komiti e whakarite nga whare-paku e tika ana, he mea e tau ana ki te whakaaro o te Apiha Whakahaere i te Ora mo te Takiwa, o te Apiha Whakahaere i te Ora mo nga Maori ranei, me wehe ke mo nga taane, me wehe ke ano hoki mo nga wahine; kia pai hoki te tiaki kia takoto ma tonu aua whare-paku.

56. Ma te Komiti e hanga he tikanga e kore ai e taka he mea kino ki roto ki nga wai inu me nga wai kai.

57. Ma te Komiti e whakarite he tikanga kia kore ai te wa e tu ana tetahi tangihanga, hui, whakaminenga ranei e neke noa atu i te wa e tika ana, kei whai huarahi e pa mai ai he mate ki te katoa.

58. Me kua rawa e tukua e te Komiti nga tangata e pangia ana e tetahi mate taumaha kia takoto ana i roto i tetahi whare runanga, engari me kaha tona tohe kia haria ketia ki tetahi atu whare e tu motuhake ana, ki tetahi teneti ranei, a ki o ratou ake whare ano ranei.

59. Kite paru kite mimi ranei tetahi tangata i roto i tetahi kainga kaore ki tetahi wahi i ko ke atu o nga wahi kua whakaritea hei peratanga kua takahi ia i te ture, a, e ahei ana kia whainatia kia utu ia i te moni kia kua e neke atu i te tekau hereni mo ia haranga.

60. Ka ahei kia whakaturia e te Komiti tetahi ropu whakahaere i te ora hei whakatutuki i nga tikanga o tenei tekiona. Ko nga moni e pau mo te whakahaerenga i nga mahi ka meingatia ma nga moni o te tangihanga, hui whakaminenga ranei e whakaa i runga i te tikanga kohikohi, i runga ranei i tetahi tikanga e whakaarohia e te Komiti e tika ana.

61. Ki te mea kaore he Komiti i Whakaturia hei whakahaere i te Ora mo tetahi kainga he tangihanga, hui whakaminenga ranei kei reira e tu ana, ma nga whanaunga tonu o te tupapaku ma nga kai-whakahaere ranei o te hui e whakatutuki nga tikanga o nga rarangi o tenei tekiona.

(I.) NGA WAI.

62. Ma te Kaunihera e hanga nga paero e pa ana ki nga wai inu me nga wai kai e tau ana ki nga ahuatanga o tona takiwa, i runga ano ia i ta te Apiha Whakahaere i te Ora mo te Takiwa, i ta te Apiha Whakahaere i te Ora mo nga Maori ranei e whakaae ai.

(J.) MO TE HAURANGI.

63. (1.) Kua he waipiro e tukua e haria mai, e inumia ranei ki roto ki tetahi pa, kainga Maori ranei i nga wa katoa.

(2.) Mehemea i tu tetahi hui nui i runga i te karanga, me tau ki runga i te tangata, i nga tangata ranei nana te karanga, te whiu mehemea ia, ratou ranei ka tuku, ka mea ranei kia

tukua he waipiro ki nga manuhiri ki te tangata whenua ranei, ki etahi ki tetahi ranei o ratou, kia kua e neke atu i te rima pauna.

(3.) Ki te kitea tetahi tangata e haurangi kino ana i roto tetahi kainga i tetahi hui Maori ranei, e ahei ana kia whiua ia ki te moni kia kua e iti iho i te rima hereni kia kua e neke atu i te kotahi pauna.

(4.) Tera e whai hara te tangata Maori, Pakeha ranei mehemea—

(1.) I a ia e haurangi ana, ka tomo ia ki roto i tetahi whare runanga, whare karakia, i tetahi atu whare ranei o te katoa i roto i te kainga.

(2.) Ka hari ia i te waipiro ki roto i tetahi kainga Maori.

(3.) Ka inu ia, ka mea ranei kia inu tetahi atu tangata i te waipiro i roto i tetahi whare runanga, whare karakia, whare ranei o te katoa.

A, ko taua tangata me whiu ki te moni, kia kua e iti iho i te rima hereni, kia kua e neke atu i te kotahi pauna mo te hara tuatahi, a, kia kua e neke atu i te rua pauna mo ia haranga i muri iho.

(K.) NGA KAI-HOKO TAONGA.

64. Me pa enei tikanga e whai ake nei ki nga Inia, ki nga Ahiria, me era atu tangata harihari haere i te taonga hei hokohoko ki roto i nga kainga Maori o roto o te takiwa ara:—

(1.) Kia whiwhi rawa taua tangata ki te raihana a te Kaunihera ka ahei ai ki te hokohoko taonga i roto i nga kainga Maori o te takiwa.

(2.) Ko taua raihana me penei i te Ahua B, a ka whaimana mo te takiwa katoa o te Kaunihera a ko te utu mo taua raihana kia rua pauna.

(3.) Ka ahei te Tiamana, te Karaka ranei o te Kaunihera tetahi ranei o nga mema o te Kaunihera i whakamanaia e te Kaunihera hei pera ki te whakaputa i taua raihana.

(4.) Ko nga moni katoa e utua ana mo nga raihana me tuku ki te tari o te Kaunihera.

(5.) Ki te pokanoa te tangata kaore ona raihana ki te hokohoko taonga i roto i nga pa Maori o te takiwa ka whiua ia ki te moni kia kua e neke ake i te rima pauna.

Ka ahei te Tiamana, te Karaka ranei, tetahi mema ranei o te Kaunihera, te Tiamana ranei o te Komiti Marae o tetahi kainga, kei reira nei tetahi hui e tu ana, ki te whakaputa raihana ki tetahi tangata e hiahia ana ki te hokohoko taonga i taua hui, ko te utu mo taua raihana kia tekau hereni. Mo era atu ahua mahi hokohoko e rima hereni. Ko te mana o taua raihana mo te wa anake o taua hui, kua e roa atu. Ki te hokohoko taonga tetahi tangata i taua hui, a kaore ona raihana penei, kaore ranei ona raihana i raro i etahi atu o nga tikanga-whakahaere i runga ake nei, ka ahei kia whiua ia ki te moni kia kua e neke atu te rima pauna.

(L.) TE KAI-TUPEKA.

65. Ka whai hara te tangata, ahakoa he Pakeha he Maori ranei, e hoko ana, e hoatu ana ranei i te hikareti, i te tupeka, i te torori ranei ki tetahi tamaiti Maori kaore nei ano nga tau i eke ki te tekau ma rima, a e tika ana kia whiua ki te moni kia kua e neke atu i te rima pauna.

Ka whai hara tetahi tamaiti Maori, kaore nei ano i eke nga tau ki te tekau ma rima, mehemea ia ka kai i te tupeka, i te torori ranei, i te hikareti, i tetahi wahi ranei o te hikareti, a e tika ana kia whiua ia ki te moni kia kua e neke atu i te rima hereni mo te hara tuatahi, kia kua e neke atu i te tekau hereni mo te hara tuarua, kia kua e neke atu i te kotahi pauna mo te hara tuatoru, mo ia haranga ranei o muri iho.

(M.) NGA PURI MONI.

66. Ko te tangata, ahakoa he Maori he aha ranei, e hiahia ana ki te whakatu whare piriote ki roto i tetahi kainga Maori, a ko te tangata Maori e hiahia ana ki te whakatu whare piriote ki tetahi atu wahi i roto i te takiwa, haunga ia nga taone (engari nga rota Maori i roto i nga taone) me nga kainga Pakeha, me whiwhi i te tuatahi ki te raihana a te Kaunihera, ma te Kaunihera e whakaputa i runga i nga tikanga e whai ake nei:—

(1.) Ko taua raihana me penei i te Ahua C e mau nei i te Kupu Apiti.

(2.) Ko te utu mo taua raihana kia tekau pauna.

(3.) Ko te wa e mana ai taua raihana kia kotahi tau i muri iho i te ra i tuhia ai (haunga ia mehemea ka whakakorea e te Kaunihera i runga i nga tikanga i raro iho nei).

(4.) Ko nga whare piriote me hanga kia whai huarahi mo te hau ki roto ki waho a me ata tiaki pai kia kua e paru.

(5.) Me puare nga whare piriote i nga ra noa o te wiki, i waenganui i te 9 o nga haora o te ata me te 10 o nga haora o te po. Ko te tangata e takahi ana i tenei tikanga-whakahaere, ka ahei kia whiua

ia ki te moni kia kaua e neke atu i te kotahi pauna mo te hara tuatahi, kia kaua e neke atu i te rua pauna mo te hara tuarua a ki te hara i muri iho e ahei ana kia whakakorera tona raihana.

(6.) E kore e pai kia tukua tetahi tamaiti Maori, kaore nei ano i eke nga tau ki te tekau ma rima, kia purei piriote i roto i tetahi whare piriote whai raihana, a mehemea ka kitea e purei ana i reira, ka ahei kia whiua te tangata i a ia te raihana, te tangata ranei e tiaki ana i te whare piriote, ki te moni kia kaua e neke atu i te rima pauna mo te hara tuatahi, a mo te hara tuarua ka ahei te Kaunihera ki te whakakore i te raihana.

(7.) Ki te hiahia kia whakahoutia te raihana me tuku mai te tono i mua atu o te wa e mutu ai te mana o te raihana.

(8.) Ko te tamaiti Maori kaore nei ano nga tau i eke ki te tekau ma rima e kitea ana e purei piriote ahakoa i hea, ka ahei kia whiua ki te moni kia kaua e neke atu i te rima hereni mo te hara tuatahi, kia kaua e neke atu i te tekau hereni mo te hara tuarua, kia kaua e neke atu i te kotahi pauna mo te hara tuatoru mo ia haranga ranei o muri iho.

(9.) Ko te tangata nana tetahi whare piriote, teepu piriote ranei i roto i tetahi kainga Maori, a ko te tangata Maori nana tetahi whare pera, teepu pera ranei i tetahi atu wahi i roto i te takiwa haunga ia nga taone (engari nga rota Maori i roto i tetahi taone Maori) me nga kainga Pakeha, mehemea kaore ia i whiwhi i te raihana a te Kaunihera, ka ahei kia whiua ia ki te moni kia kaua e neke atu i te rua tekau ma rima pauna.

(10.) Ko te tangata e kitea ana e purei moni ana, ahakoa he purei kaari ko etahi atu takaro ranei (haunga ia te piriote ki nga wahi i ata raihanatia) i roto o te rohe o tetahi kainga Maori, ka ahei kia whiua ia ki te moni kia kaua e neke atu i te tekau hereni mo te hara tuatahi, kia kaua e neke atu i te kotahi pauna mo te hara tuarua, kia kaua e neke atu i te rua pauna mo ia haranga o muri iho.

(11.) Ko te tangata nana tetahi whare, e noho ana ranei i roto i tetahi whare i roto i tetahi kainga Maori, mehemea e tukua ana e whakaetia ana ranei e ia te purei moni (haunga ia te piriote ki nga wahi i ata raihanatia) ki roto i taua whare, ka ahei kia whiua ki te moni kia kaua e neke atu i te kotahi pauna mo te hara tuatahi, kia kaua e neke atu i te rua pauna mo te hara tuarua, kia kaua e neke atu i te rima pauna mo ia haranga o muri iho.

(N.) NGA KOMITI MARAE.

67. Ka ahei te Kaunihera ki te tuku i katoa i tetahi ranei o ona mana i raro i nga tikanga whakahaere kua whakatakotoria ake nei, ki tetahi Komiti Marae, a hei reira ka whaimana taua Komiti ki te whakahaere i aua mana i roto i tona kainga.

Ka ahei te Komiti Marae ki te whiua a ki te whaina mo te takahanga i tetahi tikanga whakahaere, engari mehemea ki te kore e utua taua whaina i roto i te takiwa i whakaritea ai, me tuku atu o te Tiamana o te Komiti te whakaatu o taua takahanga me nga kupu whakamarama o te take me te korenga i utua te whaina, ki te Tiamana o te Kaunihera.

68. Ma te Kaunihera e whakarite he whaina mo nga paero kaore i whakahuatia te whaina.

KUPU APITI.

Ki a [Ingoa].

Ahua A.

[Kainga].

TENA KOE: He tono atu tenei ki a koe kia whakapaia, kia meatia ranei e koe kia whakapaia to whare i roto i nga ra o i muri iho i te taenga atu o tenei panui ki a koe. A he whakatupato atu tenei ki a koe, mehemea, i muri iho i te taenga atu o tenei panui ki a koe, ka kore koe e rongu, ka turi ranei koe i roto i te takiwa i whakaritea ki te whakatutuki i te whakahau a tenei panui, tera koe e whiua kia utu i te moni kia kaua e neke atu i te kotahi pauna.

I tuhia i te o nga ra o , 19 .

Tiamana [Karakara ranei] o te Whanganui Kaunihera
[Hiiri.] [o te Komiti Marae ranei].

Ahua B.

RAIHANA HOOKA.

KIA mohio koutou kua whakamanaia a , he tangata harihari taonga hei hokohoko, ki te hoko haere ona taonga i roto i nga kainga Maori o te takiwa o te Kaunihera o Whanganui mo te tau kotahi timata atu i tenei ra.

I tukua i raro te hiiri o te Kaunihera Maori o te Takiwa Maori o Whanganui, i te o nga ra o , 19 .

[Hiiri.] Tiamana [Karakara ranei] o te Kaunihera.

Ahua C.

RAIHANA PIRIOTE.

KIA mohio nga tangata katoa kua whai raihana a ki te whakahaere i tetahi whare-piriote i mo te tau kotahi i muri iho i te ra o tenei raihana, i raro i te mana o nga tikanga-whakahaere a te Kaunihera.

I tukua i raro i te hiiri o te Kaunihera Maori o te Takiwa Maori o Whanganui, i te o nga ra o , 19 .

[Hiiri.] Tiamana [Karakara ranei] o te Kaunihera.

I paahitia enei tikanga-whakahaere i te hui o te Kaunihera Maori o te Takiwa Maori o Whanganui, i tu ki Parikino i te 3 o nga ra o Hurae, 1921, a i tukua atu i raro i te hiiri o te Kaunihera.

[Hiiri.] TANGINOA TAPA, Tiamana.

Ina hoki te hainatanga a te Kawana-Tianara i tenei ra, 10 o nga ra o Oketopa, 1921.

J. G. COATES, Minita mo nga Mea Maori.

He Whakaaturanga i te Hiahia ki te tango Whenua i roto i Poraka III, i te Takiwa Ruuri o Rangitaiki Whakarunga, hei rori kia Ngawari ai te whakahaerenga i nga Awakeri me era atu Mahi i whakamana e te Ture mo nga Whenua Awakeri o Rangitaiki, 1910, kia Ngawari ake ai hoki nga Tuku i nga Whenua Karauna me etahi atu Whenua i roto i te Takiwa i Wehea e taua Ture.

HE whakaaturanga tenei e hiahia ana kia tangohia i raro i nga tikanga o te Ture mo nga Mahi mo te Katoa, 1908, me te Ture mo nga Whenua Awakeri o Rangitaiki, 1910, nga whenua kua whakamaramatia i roto i te Kupu Apiti ki tenei kia ngawari ai te whakahaerenga i nga awakeri me era atu mahi, kua whakamanaia e te Ture tuarua e mau i runga nei, kia ngawari ake ai nga tuku i nga whenua Karauna me etahi atu whenua o roto i te Takiwa i wehea e taua Ture. A he whakaaturanga ano hoki tenei ko te mapi o nga whenua e hiahia nei kia tangohia kua oti te whakatakoto ki roto ki te Poutapeta i Te Teko, a e takoto tuwhera ana i reira hei tiroirohanga; a ko nga tangata katoa e pangia ana e te tangohanga o aua whenua, mehemea he take tika a ratou hei whakahe ki te tangohanga i aua whenua, me tubituhia taua whakahe a me tuku taua whakahe, i roto i nga ra e wha tekau i muri iho i te putanga tuatahi o tenei panuitanga, ki te Minita mo nga Mahi mo te Katoa, ki Poneke.

KUPU APITI.

NGA eka o nga pihi o nga whenua e tangohia ana:—

			Hei Rori.			
E.	R.	P.	Ko tetahi Wahi o		Te Kara i runga i te Mapi he	
0	1	18.7	Tekiona	61	..	Whero.
3	2	22	..	80	..	Papuru.
3	0	21	..	81	..	Whero.
0	0	5.5	..	22	..	..
0	1	11.8	..	22	..	..
0	1	28.7	..	22	..	..

Hei Awakeri me era atu Mahi.

			Ko tetahi Wahi o		Te Kara i runga i te Mapi he	
E.	R.	P.				
5	0	27	Tekiona	1A 3 me 1A 4	..	Whero.
0	2	30	..	1A 3 me 1A 4	..	..
0	0	5.8	Rota	61	..	..

Kia Ngawari ai te Tuku Whenua Karauna me etahi atu Whenua o te Takiwa i wehea e te Ture mo nga Whenua Awakeri o Rangitaiki, 1910.

			Ko tetahi Wahi o		Te Kara i runga i te Mapi he	
E.	R.	P.				
16	1	24	Tekiona	1A 3 me 1A 4	..	Whero.

Kei roto i te Parihi o Rangitaiki, Poraka III, Takiwa Ruuri o Rangitaiki Whakarunga (Akarana R.D.). (S.O. 21420.)

Kei roto i te Takiwa Whenua o Akarana; kua ata whakaturia i runga i te mapi kua maakatia P.W.D. 51626, kua pania ki nga kara e mau i runga ake nei, kei roto i te tari o te Minita mo nga Mahi mo te Katoa i Poneke, e takoto ana i roto i te Takiwa Whenua o Poneke.

Ina hoki toku ringa i Poneke, i tenei te 18 o nga ra o Hanuere, 1922.

J. G. COATES, Minita mo nga Mahi mo te Katoa.

He whakakore i tetahi Wahi o tetahi Ota Kaunihera arai i nga tuku katoa mo etahi Whenua Maori.

Tari Maori, Poneke, 14 Maehe, 1922.

HE whakaatu tenei ka whakakorea te Ota Kaunihera o mau ake nei i roto i te Wahi Tuatahi o te Kupu Apiti i raro iho nei, ara tera wahi anake e pa ana ki te whenua e mau i roto i te Kupu Apiti i raro iho nei kua riro hei whenua Karauna.

KUPU APITI.

WAHI I.

Ora Kaunihera i raro i tekiona 363 o te Ture Whenua Maori, 1909, i tuhia i te 22 o nga ra o Tihema, 1921, e pa ana ki nga wahanga o Waituhi-Kuratau Poraka.

WAHI II.

Waitui-Kuratau 2B Poraka, tona rahi 1,500 nga eka, nui iti atu hoki iti iho ranei, kei roto i te Takiwa Ruuri o Puke-tapu me Maungaku.

F. D. THOMSON,
Karaka o te Kaunihera Whiriwhiri.

Panuitanga Whenua Maori hei Whenua Karauna.

Tari Maori, Poneke, 16 o Maehe, 1922.

HE whakaaturanga tenei i runga i te Panuitanga i tuhia i te 14 o nga ra o Maehe, 1922, ka panuitia te whenua e mau i roto i te Kupu Apiti i raro iho nei kua riro hei whenua Karauna.

KUPU APITI.

PARIHAKA Poraka, 1892 Ake rihi, Rota 2B, Karaati 3945, Hoko Nama 3, ko Wahanga 1, Poraka XIV.

W. FRASER, mo te Minita mo nga Mea Maori.

Whakaaturanga Mema Apiha Kawanatanga mo te Kaunihera Maori.

Tari Maori, Poneke, 10 o Maehe, 1922.

KUA pai a His Excellency te Kawana-Tianara ki te whakatu i a

GEORGE KIRK

hei mema Apiha Kawanatanga mo te Kaunihera Maori o te Takiwa o Horouta hei whakapi mo te tuunga o B. J. Mac-Donnell, kua haere atu ki tetahi atu takiwa.

J. G. COATES, Minita mo nga Mea Maori.

PANUITANGA KOOTI WHENUA MAORI.

Kooti Whenua Maori ki Manutahi a te 5 o nga ra o Aperira, 1922.

Tari Kooti Whenua Maori,
Khipane, 4 o Maehe, 1922.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ka tu te Kooti Whenua Maori ki Manutahi a te 5 o nga ra o Aperira, 1922, ki te whakawa ki te uiui hoki i nga tikanga o nga tono e mau i te Kupu Apiti i raro iho nei. Ki te kore te Kooti e tu a taua ra ka tu a muri tata atu ina watea i etahi atu o ona raruraru.

[Khipane, 1922-5.] H. HAAWI, Teputi Kai-rehita.

Sitting of the Native Land Court at Manutahi on 5th April, 1922.

Registrar's Office,
Gisborne, 4th March, 1922.

NOTICE is hereby given that the matters mentioned in the Schedule hereunder written will be heard by the Native Land Court sitting at Manutahi on the 5th day of April, 1922, or as soon thereafter as the business of the Court will allow.

JNO. HARVEY, Deputy Registrar.

[Gisborne, 1922-5.]

KUPU APITI. (SCHEDULE.)

TONO WHAKAWA WEHEWEHE. (APPLICATIONS FOR PARTITIONS.)

Nama. (No.)	Kai-tono. (Applicant.)	Te Ingoa o te Whenua. (Name of Land.)
1	Tuhere Tautuhi	Akuaku Rawhiti (East) 1.
2	Tuhere Tautuhi ma (and others)	Akuaku Rawhiti (East) 3 me (and) Rato (West) 4B.
3	Nebe Paki Kupenga ma (and others)	Hauanu B.
4	Hera te Wake	„ B.
5	Harete Tokara	Makarika.
6	Renata Hoerara	Manutahi.
7	Riria te Wera me (and) Hone Ngatoto	Manutahi 2.
8	Hami te Rapu me (and) Waruhi Tako	„ 2.
9	Te Paea Hutihuti	„ 2A.
10	Ripeka Paeawa ma (and others)	„ 2B.
11	Mohi Tapimaunga	„ 2B.
12	Hapurona Apuai	„ 2B 4.
13	Amiria Tawha	„ 2D.
14	G. S. Travers	Mangaroa 2.
15	Heni Taura	Mangawhariki 1.
16	Te Hau Konatu	„ 7C.
17	Ria Nihoniho	Matahiia 2.
18	Piripi Huataki ma (and others)	„ 2.
19	G. S. Travers	Matarau J.
20	Meri Whariki ma (and others)	Maungawaru 2, 3, 4.
21	Ani Parata ma (and others)	Ngamoe 1.
22	Riria Kawhia	„ 1B.
23	Pahau Pokai me (and) Tokena Pokai	„ 1C.
24	Mere Karaka Patiki	„ 1E.
25	Piniha Tamauahi	„ 1E 2B.
26	Te Poari Whenua Maori o te Takiwa o te Tairawhiti (Tairawhiti District Maori Land Board)	„ 2.
27	Wharau Tuhaka	„ 3B 9A.
28	Heni Parata ma (and others)	„ 4.
29	Harata Tuhaka ma (and others)	„ 4B.
30	Ernera Moeke ma (and others)	„ 4B 2B.
31	Te Kaute Kaunihera o Waiapu (Waiapu County Council)	„ 4B 2B.

TONO WHAKAWA WEHEWEHE. (APPLICATIONS FOR PARTITIONS—continued.)

Mana. (No.)	Kai-tono. (Applicant.)	Te Ingoa o te Whenua. (Name of Land.)
32	Raiha Tawaho	Ngawhakatutu 1.
33	Riria te Wera me (and) Hone Ngatoto	" 2.
34	Keepa Wharekura	" 2.
35	Hakopa Haerewa	" 2.
36	Hami te Rapu	" 2.
37	Wirihana Tatae me (and) Rutu Tawhiorangi	" 2.
38	Meri Wharepapa ma (and others)	Ohineakai.
39	Tuhere Tautuhi me (and) Turuhira Tautuhi	Orua 5c.
40	Apikara Puhake ara (or) Pahau ma (and others)	Piritarau B.
41	Wirihana Tatae ma (and others)	" 1D.
42	Haare Maruata ma (and others)	Puhunga 2.
43	Wi Moana me (and) Hare Waikato	Rahui C 1.
44	Te Poari Whenua Maori o te Takiwa o te Tairawhiti (Tairawhiti District Maori Land Board)	" C 5.
45	Hirini Tuahine	" C 6.
46	Peneha Tahu me (and) Hone Haenga	" C 10.
47	Hami te Rapu me (and) Hami Tahata	" C 10.
48	Harata te Iringaio	Rotokautuku 6c.
49	"	" 6K.
50	Harawira Whakataka	" 6K 3.
51	Hakopa Haerewa	" 6K 3.
52	Rutu Tawhiorangi	" 6K 4.
53	Erihi Paaka ma (and others)	Taikatiki.
54	Hera te Wake	Taikatiki me (and) Waiaranga.
55	Rutu Tawhiorangi ma (and others)	Takamore 3.
56	Te Kahu Tuhaka	" 3.
57	Rutu Tawhiorangi ma (and others)	" 3.
58	Te Minita Maori (the Native Minister)	Tangihanga.
59	Makahuri	Tapuaeroa 1A.
60	Wi Tupaea	" 1A 2B.
61	Makahuri Petiha	" 1A 2H.
62	Heneriata Whakairi	" 1B 2.
63	Hati Pakaroa	" 2.
64	Rora Rangi	Totaranui 2B.
65	Pekama Waiti ma (and others)	" 2B.
66	Pekama Waiti	" 6B.
67	Te Poari Whenua Maori o te Takiwa o te Tairawhiti (Tairawhiti District Maori Land Board)	Tutuwhinau 1c.
68	Meri Whariki ma (and others)	Waiaranga 1 me (and) 2 me (and) Taikatiki.
69	Mohi Tapimaunga ma (and others)	Waiorongomai.
70	Piripi Waipapa	Waipiro 2, Taonehipi Maori (Native Township).
71	Riwai Puarakau	" 4J 3.
72	Piripi Waipapa	" 5.
73	Ratimira te Puni	Waipiro.
74	Wharau Tuhaka	Waitangi 2B
75	Eruera Moeke	Whareponga 1 me (and) 3.

TONO WHAKATOPUTIA NGA PAANGA WHENUA. (APPLICATIONS FOR CONSOLIDATION OF INTERESTS.)

Mana. (No.)	Kai-Tono. (Applicant.)	Te Ingoa o te Whenua e pa ana tenei Take. (Name of Land affected.)
76	Te Minita Maori (The Native Minister)	Ohineakai 1, 2; Akuaku (nga wahanga katoa) (all divisions); Waihuka; Pahitaua (nga wahanga katoa) (all divisions); Ahiateatua 2, 3; Totaranui (nga wahanga katoa) (all divisions); Tutuwhinau (nga wahanga katoa) (all divisions); Paraeroa 2; Waiorongomai.
77	"	Ahomatariki 2B, 3B; Waiorongomai; Ohinepotea; Mangawhariki (nga wahanga katoa) (all divisions); Takamore 1, 3; Rotokautuku 2 (nga wahanga katoa) (all divisions); Rotokautuku 3A, 3B, 3C, 3D, 3E, 5A, 5C, 5D 1, 5D 2; Rotokautuku 6 (nga wahanga katoa) (all divisions); Tapuaeroa (nga wahanga katoa) (all divisions); Taikatiki; Waiaranga; Waitangi (nga wahanga katoa) (all divisions); Puhunga 1, 2; Ahiateatua 3, B; Makarika (nga wahanga katoa) (all divisions); Matahiia (nga wahanga katoa) (all divisions); Orua 5c 1, 5c 2; Ngamoe (nga wahanga katoa) (all divisions); Mangaharei (nga wahanga katoa) (all divisions); Manutahi (nga wahanga katoa) (all divisions); Ngawhakatutu 1, 2, 5A, 5B, 5C; Waitekaha (nga wahanga katoa) (all divisions); Rahui (nga wahanga katoa) (all divisions); Mangaroa 1, 2, 3; Matarau (nga wahanga katoa) (all divisions); Whareponga (nga wahanga katoa) (all divisions); Turangarahui (nga wahanga katoa) (all divisions); Waikohu 1; Tokaroa (nga wahanga katoa) (all divisions).
78	"	Ahikouka 1A, 1B, 1C, 2A, 2B; Arataha 1, 2A, 2B, 3; Ahirau 1, 2; Ahiateatua 2, 3; Akuaku Rato (West) 4B; Harongaatekahu A, B, C, D, E; Herenga (nga wahanga katoa) (all divisions); Herupara (nga wahanga katoa) (all divisions); Kuratau B, C, 2; Kaiinanga 1, 2, 3; Kaupekaahaurua 1; Marangairoa 1B 4; Marangairoa 1D 13; Marangairoa 2A, 2B 1, 2B 2, 2D, 2E 1; Mangawhariki 5A, 5B, 5C, 5D, 5E, 5F; Maraehara C, D; Ngawhakatutu 2; Poroporo 1, 2, 3, 4, 5, 6; Putiki; Pukekaahu 1, 2, 3; Paraumu 1, 2, 3; Pukemanuka A 2, B 2, C 2; Rotokautuku 1, 2F 3B, 2H, 6K 1A, 6K 1B, 6K 1C, 6K 3C 2; Repora 2, 3; Tokaroa 1B, 2B, 3B, 4B 2; Tahingaakarua; Turitaka 1, 2; Tutarawananga 1, 2; Tutu 2; Tapuaehikitia 2; Totaranui 2A, 2B, 3A, 3B; Tawhiti 1F, 2A, 2B, 2C, 2D, 2E, 2F, 2G, 2H, 2J, 2K; Wairoa 1A, 1B, 2A, 2B; Waiomatatini; Waihuka A; Wharau 1, 2A, 2B, 3; Whakarei 1, 2; Whakaumu B; Waiaranga 1; Waipiro 1A, 1B, 1D, 2K, 2M, 2W, 2Y, 3B, 3C, 4E, 4F, 5A, 5B, 5C; Wharekahika 18A, 18J.

ERA ATU TONO. (OTHER APPLICATIONS.)

>Nama. (No.)	Kai-tono. (Applicant.)	Te Ingoa o te Whenua. (Name of Land.)	Te Ahua o te Tono. (Nature of Application.)
79	Arihia McCoy ma (and others)	Kokai (Kouranui) ..	Whakawa take paanga .. Investigation of title.
80	Paratene Ngata ..	Kokai ..	" ..
81	Hohepa Rairi me (and) Peta te Wa	" ..	" ..
82	Matenga Kahu ma (and others)	" ..	" ..
83	Tuhere Tautuhi ..	" ..	" ..
84	Horomona te Hui ..	Hauanu B ..	Kia kimihia te nui o te paanga o ia tangata o ia tangata Definition of relative interests.
85	Tarati Wharepapa ..	Ngamoe 2 ..	" ..
86	Te Hekeretari mo nga mahi mo te katoa (Under Secretary, Public Works Department)	Manutahi 2B ..	Kia whakataua nga moni kapeneheihana mo te whenua e 5 eka, te nui, kua tangohia mo nga mahi mo te katoa hei tuunga wharekura Maori ki Manutahi For assessment of compensation for 5 acres of land taken for a site for the Manutahi Native School.
87	"	Matarau L ..	Kia whakataua nga moni kapeneheihana mo te whenua, 1 eka 1 ruuri e 30 paati, te nui, kua tangohia mo nga mahi mo te katoa hei tuunga poutapeta ki Tuparoa For assessment of compensation for 1 acre 1 rood 30 perches of land taken for a site for Tuparoa Post-office.
88	Te Kai-tiaki Maori (Native Trustee)	Manutahi 2B ..	Kia kimihia ko wai ma nga tangata e tika ana ki te moni e £50, ki te moni kapeneheihana kei te kai-tono e pupuri ana mo te whenua i tangohia ai hei tuunga poutapeat ki Ruatorea To determine who are the persons entitled to £50 compensation money, now in possession of the applicant, for land taken for Ruatorea Post-office site.
89	Te Tumuaki Kai-ruuri, Nepia (Chief Surveyor, Napier)	Rotokautuku 2F 1A ..	Moni ruuri .. £ s. d. 7 10 6 Survey costs.
		" 2F 1B ..	" .. 7 10 5 "
90	"	" 2M 2A ..	" .. 8 0 8 "
		" 2M 2B ..	" .. 21 3 9 "
		" 2M 2C ..	" .. 1 1 6 "
		" 2N 1B ..	" .. 2 10 2 "
91	"	" 2N 2A ..	" .. 4 3 7 "
		" 2N 2C ..	" .. 6 3 6 "
		" 2N 2D ..	" .. 6 13 2 "
92	"	" 2P 1 ..	" .. 3 19 3 "
		" 2P 2 ..	" .. 2 12 3 "
		" 2P 3 ..	" .. 12 6 0 "
		" 2P 4 ..	" .. 36 6 3 "
		" 2F 4A ..	" .. 5 6 3 "
93	"	" 2P 4B ..	" .. 3 18 7 "
		" 2P 4C ..	" .. 24 0 7 "
94	"	" 2R 1 ..	" .. 6 13 4 "
		" 2R 2 ..	" .. 23 18 3 "
95	"	" 2R 2A ..	" .. 4 18 9 "
		" 2R 2B ..	" .. 24 0 3 "
		" 5A ..	" .. 15 14 0 "
96	"	" 5C ..	" .. 2 7 1 "
		" 5D 1 ..	" .. 4 17 10 "
		" 5D 2 ..	" .. 33 19 6 "
97	"	" 6K 3B ..	" .. 2 0 6 "
		" 6K 3C ..	" .. 18 13 1 "
98	"	Takamore 3 ..	" .. 68 9 0 "
99	Ruka Haenga .. Joseph Edwin Dalton, kai-whakahaere mo Makere Taratana, kua mate (administrator in the estate of Margaret Dalton, deceased)	Manutahi 2B 2N .. Rahui C 10 ..	Whakawhiti .. .. Exchange.
100	Hami te Rapu .. Wirihana Tatae, kai-tiaki mo (trustee for) Watarawi Tatae	Matarau 5B 9 .. Rotokautuku 6K 1C ..	" .. .. "
101	Hoc Apawa .. Hami Paku te Rapu ..	Manutahi 2B 2H .. Ohinepoutea ..	" .. .. "
102	Hemi Whakarara ..	" ..	Pukapuka whakamana kai-whakahaere mo nga taonga a Ani Waaka Morunga, kua mate Letters of administration in re Ani Waaka Morunga, deceased.
103	Eru Tokara ..	" ..	Pukapuka whakamana kai-whakahaere mo nga taonga a Hana Tuhou, ara Tokara, kua mate Letters of administration in re Hana Tuhou or Tokara, deceased.
104	Whinray Martin ..	" ..	Pukapuka whakamana kai-whakahaere mo nga taonga a Harata Whironga, kua mate Letters of administration in re Harata Whironga, deceased.
105	Apikara te Wairama ..	" ..	Pukapuka whakamana kai-whakahaere mo nga taonga a Hohepa Patiki, kua mate Letters of administration in re Hohepa Patiki, deceased.
106	Anete Hui Toroa ..	" ..	Pukapuka whakamana kai-whakahaere mo nga taonga a Hone te Rito Toroa, kua mate Letters of administration in re Hone te Rito Toroa, deceased.
107	Papu Matuakore Reid ..	" ..	Pukapuka whakamana i te wira a William Reid, kua mate Probate of will of William Reid, deceased.

ERA ATU TONO. (OTHER APPLICATIONS—continued.)

Nama. (No.)	Kai-tono. (Applicant)	Te Ingoa o te Whenua. (Name of Land.)	Te Ahua o te Tono. (Nature of Application.)
108	Heneti te Piri ..	Akuaku Rawhiti (East) 3 me ara atu whenua (and other lands)	Kia whakaturia he kai-tiaki mo Aramoana te Runa, Wi Paku te Runa, Urikore te Runa, Keriana te Runa (he tamariki)
109	Kai-hoko Whenua (Land Purchase Officer)	Poroporo 2, 4, 5, 6 ..	Kia whakaturia he kai-tiaki mo Paku Tuhura me etahi atu (nga tamariki katoa i roto i nga rarangi ingoa o ana whenua)
110	.. ..	Puhunga	Pitihana Nama 309 o te tau 1920, kia uiuia kia ripoatatia te pitihana a Hare Maruata ma e inoi ana mo te riiwhitanga i a Maraea Whakaki
111	.. ..	Rangikohua me era atu whenua (and other lands)	Pitihana Nama 322 o te tau 1920, kia uiuia kia ripoatatia te pitihana a Tuhere Tautuhi e inoi ana kia uiuia te riiwhitanga i a Hekiera Taurare
112	Ben McClutchie ..	Rahui C 5	Kia whakatakotoria he huarahi ma runga i taua whenua e puta atu ana ki Mangaroa 3
113	Mate Rehutai me (and) Kataraina Tuari	Herenga	Kia whakatikatikaia nga ota whakatu kai-riiwhi ki a Hone Tuari raua ko Paranihi
114	Henare Matanuku ..	Totaranui	Kia whakatikatikaia te ota whakatu kai-riiwhi ki a Ani Kawene, kua mate

TONO WHAKATU KAI-RIIWHI KI NGA PAANGA WHENUA. (APPLICATIONS FOR SUCCESSION.)

Nama. (No.)	Kai-tono. (Applicant)	Te Ingoa o te Whenua. (Name of Land.)	Te Tangata kua Mate. (Name of Deceased.)
115	J. E. Dalton	Tawhiti 1F 2	Amiria Taawha, ara (or) Te Ahi, ara (or) Te Ahiparareka.
116	Hariata Haereroa	.. .. 1F 2	Amiria Taawha.
117	.. ..	.. .. 2	.. ..
118	Te Mihi Anaru	Motuotera	Anaru Tauwati.
119	Hamiora Tawaho	Rahui C 10	Apikara Pahau ara (or) Puhake.
120	.. ..	Piritarau B	.. ..
121	.. ..	Matarau 5B 11	.. ..
122	.. ..	Rotokautuku 2H	.. ..
123	Peti Kemara	Tokaroa	Ereke Kemara.
124	Hamiora Tawaho	Takamore 1	Eru Pahau.
125	Wi Tuhoro	Tawhiti 2J	Hakiu Morehu.
126	Hukarere Taitua	Waiaranga me era atu whenua (and other lands)	Hamiora Taitua.
127	Apikara te Wairama	Matakaoa	Hana Mahikino ara (or) Takiari.
128	Harete Tokara	Ahiateatua	Hana Tuhou.
129	.. ..	Hauanu	.. ..
130	.. ..	Makarika	.. ..
131	.. ..	Paekawa	.. ..
132	.. ..	Paokahuru	.. ..
133	.. ..	Paraeroa 2	.. ..
134	.. ..	Tawhiti 2	.. ..
135	.. ..	Waitekaha	.. ..
136	.. ..	Whakamarutuna	.. ..
137	Pua Kerehi	Matahiia 2	Hare Horua.
138	Korau Haenga	Waitekaha 5B 7	Hemi Turi, Nama 2 (jun.).
139	Wiremu Tuhoro	Tawhiti 2	Henare Morehu ara (or) Weherua.
140	Tuhere Tautuhi	Whareponga 3B 1	Hera Tautuhi.
141	Hori Kaiwai	Ahikouka 1	Herewini Mate ara (or) te Ngahae.
142	.. ..	Rahui C 2 me (and) C 10	.. ..
143	Kai-hoko Whenua (Land Purchase Officer) ..	Matahiia 1	Himiona Taitua ara (or) Rire.
144	Piripi Huataki	Ahiateatua me era atu whenua (and other lands)	Himiona Rire.
145	Warihi Waihi	Tangihanga	Horiana Kau.
146	Hoe Apawa	Manutahi 2B 2H	Hotene Whakakewa.
147	Harata Rangiuia	Whakaumu B	Ihipera te Wera ara (or) Fernandez ara (or) Whanana.
148	.. ..	Taumataotewhatio 1B	.. ..
149	.. ..	Tikapaa hinekopeka 5	.. ..
150	.. ..	.. .. 3A 2	.. ..
151	Huhu Horua	Matahiia 2	Iritana te Kahu.
152	Harata Tuhaka	.. .. 2	Iritana Ngawiki.
153	Hare Tiarete	Rotokautuku 2K	Kake Taare ara (or) Kake Gerrard.
154	Heni Hautao	.. .. 2N	Kararaina Karipo.
155	.. ..	Ngamoe 3B 8B	.. ..
156	Heni Awatere	Tauperoa 2	.. ..
157	.. ..	Ngamoe 4	.. ..
158	Rutu Kupenga ara (or) Kakano	Totaranui 2B	Kareama Rere.

TONO WHAKATU KAI-BIWEHI KI NGA PAANGA WHENUA. (APPLICATIONS FOR SUCCESSION—continued.)

Nama. (No.)	Kai-tono. (Applicant.)	Te Ingoa o te Whenua. (Name of Land.)	Te Tangata kua Mate. (Name of Deceased.)
159	Haare Maruata	Waiaranga me (and) Taikatiki..	Maraea Whakaki.
160	Hamiora Kerehi	Ngamoe 4B 2G	Mereana te Whare.
161	Turei Maki	Rotokautuku 6K 1B	Mere Heihi.
162	Heni Waiti	Ahiateatua	Nepia Tahuna.
163	"	Mangahauini 14	"
164	"	" 16D	"
165	"	" 12	"
166	"	" 10	"
167	"	" 7B	"
168	Kai-hoko Whenua (Land Purchase Officer)..	Hurakia 2B	Noema Huihui.
169	Piripi Kaiwaru	Wharetotara 5	Noema Kaiwaru.
170	Enoka Toheriri	Tokamaru B 5	Paoa Puhia.
171	Heni Awatere	Rotokautuku 6F	Petueri Awatere.
172	"	Ngamoe 1c 2	"
173	"	Mangawhariki 7c	"
174	"	Ohinepoutea.. .. .	"
175	"	Waitekaha 5	"
176	"	Tapuacroa 1A me (and) 1B 2	"
177	"	Rahui C 5 me (and) C10	"
178	"	Waitangi 1 me (and) 2	"
179	"	Takamore	"
180	"	Mangahare 2	"
181	"	Manutahi	"
182	"	Ngawhakatutu	"
183	Warahi Waihi	Whetumatarau 8	Piripi Puhia, ara (or) Ngaripa.
184	"	Harongaatekahu C me (and) E	"
185	"	Tutu 2	"
186	"	Ahirau	"
187	"	Wharekahika 18A	"
188	Riria Pakau	Paraeroa me era atu whenua (and other lands)	Raana Pakau.
189	Huhu Horua	Matahiia 2	Raiha Kamau.
190	Rutu Kupenga ara (or) Kakano	Paraeroa 2	Raiha Putoto.
191	Ruka Haenga	Ahikouka 2B	Ratiwira Hokopu.
192	"	Rotokautuku 1	Ratiwira Paeroa.
193	"	Reporua 3	"
194	Peti Kokahauai	Akuaku Rato (West) 4B	Renata Apuai.
195	"	Taikatiki	"
196	Ihipera Makinare	Hurakia 2B	Rewa Tawhai.
197	Peti Waeroa	Waipiro 4J 2	Riwai Pakerau.
198	"	Ohineakai 2	"
199	Rapata Tuheke	Mangahauini 7	Ruira Tuheke.
200	Hariata te Riri	Ahikouka 2	Tangiwai Paura.
201	Tuhere Tautuhi	Tutuwhinau 1A	Tautuhi Maraki.
202	"	Waiorongomai	"
203	Keepa Wharekura	Tapuacroa 1B 2	Wi te Aua Ngatiti.
204	"	Waiaranga 1	"
205	"	Ngawhakatutu 2	"
206	"	Manutahi 2B 2W me (and) 2B 2Z 4	"
207	"	Ohinepoutea.. .. .	"
208	Iritana Aria	Paraeroa 2	Wi te Hau.
209	Te Ngaroki Hauraki	Mataora 2	Winiata Rakaua.
210	Niha Pei	Te Poroporo 5	Wi Pei.
211	"	" 1	"
212	"	Reporua 2	"
213	Kai-hoko Whenua (Land Purchase Officer)..	Waipiro 1A me (and) 2M	Wiremu Keiha.
214	Heni Awatere	Reporua 2	Wiremu Parata.
215	Tuhaka Tautuhi	Omaika 1B	Wiremu Pokiha.

Kooti Whenua Maori ki Te Araroa a te 27 o nga ra o Maehe, 1922.

Tari Kooti Whenua Maori,
Khipane, 10 o Maehe, 1922.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ka tu te Kooti Whenua Maori ki Te Araroa a te 27 o nga ra o Maehe, 1922, ki te whakawa ki te uiui boki i nga tikanga o nga tono e mau i te Kupu Apiti i raro iho nei. Ki te kore te Kooti e tu a taua ra ka tu a muri tata atu ina watea i etahi atu o ona raruraru.

[Khipane, 1922-6.] H. HAAWI, Teputi Kai-rehita.

Sitting of the Native Land Court at Te Araroa on 27th March, 1922.

Registrar's Office,
Gisborne, 10th March, 1922.

NOTICE is hereby given that the matters mentioned in the Schedule hereunder written will be heard by the Native Land Court sitting at Te Araroa on the 27th day of March, 1922, or as soon thereafter as the business of the Court will allow.

JNO. HARVEY, Deputy Registrar.

[Gisborne, 1922-6.]

KUPU APITI. (SCHEDULE.)

TETAHI ATU TONO. (APPLICATION.)

Nama. (No.)	Kai-tono. (Applicant.)	Te Ingoa o te Whenua. (Name of Land.)	Te Ahua o te Tono. (Nature of Application.)
228	Te Teputi Kai-rehita o te Kooti Whenua Maori (Deputy Registrar, Native Land Court)	Marangairoa 1A	Kia whakatikatikaia te wehewehenga o te 30 o nga ra o Aperira, 1918 For adjustment of partition dated 30th April, 1918.

Kooti Whenua Maori ki Mahitaone a te 4 o nga ra o Aperira, 1922.

Sitting of the Native Land Court at Masterton on 4th April, 1922.

Tari Kooti Whenua Maori,
Poneke, 14 o Maehe, 1922.

Registrar's Office,
Wellington, 14th March, 1922.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ka tu te Kooti Whenua Maori ki Mahitaone a te 4 o nga ra o Aperira, 1922, ki te whakawa ki te uiui hoki i nga tikanga o nga tono e mau i te Kupu Apiti i raro iho nei. Ki te kore te Kooti e tu a taua ra ka tu a muri tata atu ina watea i etahi atu o ona raruraru.

NOTICE is hereby given that the matters mentioned in the Schedule hereunder written will be heard by the Native Land Court sitting at Masterton on the 4th day of April, 1922, or as soon thereafter as the business of the Court will allow.

[Ikaroa, 1922-12.]

H. H. KINGI, Kai-rehita.

[Ikaroa, 1922-12.]

H. S. KING, Registrar.

KUPU APITI. (SCHEDULE.)

TONO WHAKAWA WEHEWEHE. (APPLICATIONS FOR PARTITIONS.)

Nama. (No.)	Kai-tono. (Applicant.)	Te Ingoa o te Whenua. (Name of Land.)
1	Meri Kuti Namana	Hurunuiorangi 1P.
2	Kohea Tahana	Hinewaka 3A.
3	Tangi Hirini	Mataikona 1.
4	Waiti Renata	" 2.
5	Taiawhio te Tau ma (and others)	" 2.
6	Hoani te Whaiti	Okoura 2G.
7	Areta Puihi	Powhatu 1B.
8	Pani Hohaia	Pahaca 3A 1B.
9	Pane Mita Anaru (Pani Hohaia)	" 3C, B 2B.
10	Putu te Patu	Waikekeno Rahui (Reserve).
11	Paranihia Kingi	Waipoua 47A.

ERA ATU TONO. (OTHER APPLICATIONS.)

Nama. (No.)	Kai-tono. (Applicant.)	Te Ingoa o te Whenua. (Name of Land.)	Te Ahua o te Tono. (Nature of Application.)
12	Wikitoria Eruha	.. .. .	Pukapuka whakamana i te wira a Pahura Hirini
13	Whitu Waaka	.. .. .	He tango i a Te Uru Moana Rimene, hei tamaiti whangai
14	Tai Rawhiti Rihara	Taratabi, Rota (Lot) 2, Tekiona (Section) 173	Tiwhikete whakakau-matua ..
15	Rangi te Tamihana	.. .. .	Kia whakaturia he kai-whakahaere hou mo nga taonga a Retini Tamihana Whanganuiatara
16	Katerina Marakaia	.. .. .	Kia utua te moni £20 e purutia nei o te Kai-tiaki Maori mo Meretene Marakaia
17	Wharetua Potangaroa me (and) Keita Patuwai	Whakataki 10B ..	Kia mahia he ota whakahau i a Stanislaus James Moran kia whakatakotoria te kaute o tona kai-tiakitanga mo nga paanga o Kingi Potangaroa, kua mate
18	Wirinia Potangaroa	" 10B ..	Kia mahia he ota whakahau i a Stanislaus James Moran kia whakatakoto i te kaute o tono kai-tiakitanga mo nga paanga o Matenga Potangaroa, kua mate
19	Te Tumuaki Kai-whakawa (Chief Judge)	Wairarapa Moana, ara (or) Pouakani	Tono i raro o tekiona 12 o te Ture Whakatikatika Whenua me te Ture Whakariterite Kereeme Whenua Maori 1921-22

TONO WHAKATU KAI-RIIWHI KI NGA PAANGA WHENUA. (APPLICATIONS FOR SUCCESSION.)

Nama. (No.)	Kai-tono. (Applicant.)	Te Ingoa o te Whenua. (Name of Land.)	Te Tangata kua Mate. (Name of Deceased.)
20	Mane Anaru	Makirikiri 6	Ani Anaru.
21	"	Te Paiti	"
22	"	Te Ahirara V/764	"
23	"	Waipuna 765	"
24	"	Taueru	"
25	"	Tutaehauhau	"
26	"	Kaiwhata	"
27	"	Te Unuunu	"
28	"	Ngapuketurua 4	"
29	Rangi T. Tamihana	Whakatomotomo 2	Emma Piripi te Maari.
30	Wirimina Ropoama	Puahi A 2	Harata Mikaera.
31	Areta Puihi	Horowhenua 11B 36 2L 2A	Haromi Karatiana.
32	"	" 11B 41 Tonga (South) T	"
33	"	" 11B 39	"
34	"	" 3E 1/4	"

'ONO WHAKATU KAI-RIIWHI KI NGA PAANGA WHENUA. (APPLICATIONS FOR SUCCESSION—continued.)

>Nama. (No.)	Kai-ono. (Applicant.)	Te Ingoa o te Whenua. (Name o Land.)	Te Tangata kua Mate. (Name of Deceased.)
35	Areta Puihi	Mataikona 2B	Haromi Karatiana.
36	"	Papawai	"
37	"	Powhatu Rawhiti (East) 1B	"
38	Ropata Turei	Pukengaki 3	Heemi te Miha (Hui te Miha).
39	Matirita Tamihana	Tutaekara 115/10	Hinemoa Arama (Walden).
40	Wikitoria Ruka	Waikawa Rato (West) D 1	Hahepa Ruka.
41	"	Waikawa 5	"
42	"	Otaupuaroro 1D	"
43	"	Taita 57/2	"
44	"	Tauparaha 2	"
45	"	Awaawaroa 1/1c	"
46	"	Nga Whakatekau o Poneke (Wellington Tenths)	"
47	Te Awhitu Tahana	Tupurupuru 49, 50, 51, 35, 55, me (and) 57	"
48	"	Tupurupuru 56	"
49	"	" 56	"
50	"	" 86	"
51	Wharitua Potangaroa	Ngatamatea 114N	Kingi Potangaroa.
52	Miriama Rangitakaiwaho	" 114N	Keri Mere.
53	Teohanga Paraone	" 114N	Mare Paraone
54	Hape Tanara	Te Kopi 2, 3c 1	Maota Henare Kingi.
55	"	Otaupuaroro 1D	Maota-i-te-Rangi Kingi.
56	Koheca Tahana	Puahi B	Mikaera Maru.
57	Ihipera Ahipene	Pirinoa 1	Moko Kingi.
58	Wikitoria Eruha	Waikoukou 1B 2	Pahura Hirini.
59	Areta Puihi	Horowhenua 11B 5	Paranihia Riwai.
60	"	" 11B 16	"
61	"	Weraroa, Taone Tekiona (Town Section) 61, D.P. 687	"
62	"	Weraroa, Taone Tekiona (Town Section) 39, D.P. 687	"
63	Reinga Matenga	Pouakani	Paratene Matenga
64	Kakikaki Matenga	"	"
65	Tioi Waaka	Te Maihi 7c 3A	Piripi Waaka.
66	Arapata Piripi	Pouakani	Potara Tohia
67	Ripeka Hemi Taepa	Aohanga 6 me (and) 7	Raita Raniera.
68	Hukarere Maremare	Pukehou 3	Ruihi Pahi.
69	"	Kairakau 1	"
70	"	Kahumoko D 7B	"
71	"	Te Rowhitu	"
72	Te Iwi Hepanaia	Pukengaki 3c	Ruihi te Miha.
73	Wikitoria Ruka	Waikawa Rato (West) D 1	Tamati Ruka Hohepa.
74	"	Waikawa 5	"
75	"	Otaupuaroro 1D	"
76	"	Taita 57/2	"
77	"	Tauparaha 2	"
78	"	Awaawaroa 1, 1c	"
79	"	Nga Whakatekau o Poneke (Wellington Tenths)	"
80	"	Waikawa Rato (West) D 1	Tare Ruka Tamati.
81	"	Waikawa 5	"
82	"	Otaupuaroro	"
83	"	Taita 57/2	"
84	"	Tauparaha 2	"
85	"	Awaawaroa 1, 1c	"
86	"	Nga Whakatekau o Poneke (Wellington Tenths)	"
87	Te Teira te Paca	Mataikona 2	Te Teira te Paca.
88	Ripeka Hemi Taepa	Aohanga 6 me (and) 7	Timina Haeata.
89	Iraia Tamati	Okurupatu A 3/2A 1E	Toi Tamati.
90	Henare T. Parata	Otaupuaroro 1 D	Tura Hemara.
91	Te Ao Ahitana	Pahaoa 2B 1A me (and) 2B 1c	Wharehui Kohai.
92	"	" 2B 1A me (and) 2B 1c	"

WHAKAHAERE WHENUA MAORI.

Huinga o te Poari Whenua Maori o te Takiwa o Te Waipounamu.

Poneke, 14 o Maehe, 1922.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ka tu he huinga o te Poari Whenua Maori o te Takiwa o Te Waipounamu ki Waitohi a te Taite, te 30 o nga ra o Maehe, 1922, a te 10.30 o nga haora i te ata, ki te uiui i nga take e whakahuatia ana i roto i te Kupu Apiti ki raro nei, me era atu take e whakatakotoria tikatia mai ana ki tona aroaro.

H. H. KINGI, Kai-rehita.

Meeting of the South Island District Maori Land Board.

Wellington, 14th March, 1922.

NOTICE is hereby given that a sitting of the South Island District Maori Land Board will be held at Picton on Thursday, the 30th day of March, 1922, at 10.30 o'clock in the forenoon, to consider the matters mentioned in the Schedule hereunder written, and such other matters as may be lawfully brought before it.

H. S. KING, Registrar.

KUPU APITI. (SCHEDULE.)

TONO KIA WHAKATUTURUTIA NGĀ TUKUNGA WHENUA. (APPLICATIONS FOR CONFIRMATION OF ALIENATIONS.)

Nama. (No.)	Nama o te Pukapuka. (Record No.)	Te Ahua o te Tuku. (Nature of Alienation.)	Te Ingoa o te Whenua. (Name of Land.)	Nga Ingoa o nga Tangata e whai Tikanga ana. (Names of Parties.)	
				Nga Tangata e tuku atu ana. (Alienors.)	Nga Tangata e tango mai ana. (Alienees.)
1	339	He hoko (transfer)	Ruakaka 1B	Huirua Ngapaki ma (and another)	Pero Ngapaki.
2	347	Pukapuka tuku (transfer by way of gift)	Oamaru 1B 1	Karira Tahuaroa (Karira Watson)	Wellington Education Board.
3	349	He hoko (transfer)	Anamahanga 2B 1	Mere Mulroy (Mere Torere)	Reginald Gerald Dawkins.

TONO KIA WHAKAAETIA TE MOKETE I RARO I TEKIONA 230. (APPLICATION FOR CONSENT TO MORTGAGE UNDER SECTION 230.)

Nama. (No.)	Nama o te Pukapuka. (Record No.)	Te Ingoa o te Whenua. (Name of Land.)	Nga Ingoa o nga Tangata e whai Tikanga ana. (Names of Parties.)	
			Te Tangata e tuku Mokete atu ana. (Mortgagor.)	Te Tangata e tango Mokete mai ana. (Mortgagee.)
4	116	Oamaru 2A 2	Karira Watson	Wright, Stephenson, and Co. (Limited).

Huinga o te Poari Whenua Maori o te Takiwa o Waikato-Maniapoto.

Akarana, 20 o Maehe, 1922.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ka tu te Poari Whenua Maori ki Akarana a te 4 o nga ra o Aperira, 1922, ki te whakawa ki te uiui hoki i nga tikanga o nga tono e mau i te Kupu Apiti i raro iho nei. Ki te kore te Poari e tu a taua ra ka tu a muri tata atu ina watea i etahi atu o ona raruraru.

E. P. AARA, Kai-rehita.

Meeting of the Waikato-Maniapoto District Maori Land Board.

Auckland, 20th March, 1922.

NOTICE is hereby given that the matters mentioned in the Schedule hereunder written will be heard by the Maori Land Board sitting at Auckland on the 4th day of April, 1922, or as soon thereafter as the business of the Board will allow.

E. P. EARLE, Registrar.

KUPU APITI. (SCHEDULE.)

TONO KIA WHAKATUTURUTIA NGĀ TUKUNGA WHENUA. (APPLICATIONS FOR CONFIRMATION OF ALIENATIONS.)

Nama. (No.)	Nama o te Pukapuka. (Record No.)	Te Ahua o te Tuku. (Nature of Alienation.)	Te Ingoa o te Whenua. (Name of Land.)	Nga Ingoa o nga Tangata e whai Tikanga ana. (Names of Parties.)	
				Nga Tangata e tuku atu ana. (Alienors.)	Nga Tangata e tango mai ana. (Alienees.)
1	12260	He hoko (sale)	Te Au-o-Waikato A 4B 1 ..	Tua Hotene ma (and others)	Aremete Ngataru.
2	12261	"	" A 4B 2 ..	Kirimangu Tuhimanu ma (and another)	Cecil M. G. McDavitt.

Panuitanga o te Huihuinga o nga Tangata no ratou te Whenua Maori i raro i Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909.

REKUREIHANA NAMA 52.

HE whakaatu atu tenei na te Paari Whenua Maori o te Takiwa o Waikato-Maniapoto ko te huihuinga, i raro i nga tikanga o Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909, o nga tangata no ratou te whenua e mau nei i roto i te rarangi tuatahi o te Kupu Apiti i raro iho nei, ka tu ki te kainga kua tuhia nei ki te rarangi tuarua, a te ra me te wa kua tuhia nei ki te rarangi tuatoru me te rarangi tuawha, ki te whiriwhiri i nga tikanga o te motini e mau nei i roto i te rarangi tuarima o taua Kupu Apiti.

I tuhia ki Akarana i tenei te 8 o nga ra o Mache, 1922.

C. E. MAKOMIKI, Perehitini.

Notice of Meeting of Owners under Part XVIII of the Native Land Act, 1909.

REGULATION No. 52.

THE Maori Land Board for the Waikato-Maniapoto District hereby notifies that a meeting, under the provisions of Part XVIII of the Native Land Act, 1909, of the owners of the land mentioned in the first column of the Schedule hereto is hereby summoned to be held at the place mentioned in the second column, on the date and at the time set forth in the third and fourth columns, for the purpose of considering the proposed resolution set forth in the fifth column of the said Schedule.

Dated at Auckland this 8th day of March, 1922.

C. E. MACCORMICK, President.

KUPU APITI. (SCHEDULE.)

Rarangi Tuatahi. (First Column.)	Rarangi Tuarua. (Second Column.)	Rarangi Tuatoru. (Third Column.)	Rarangi Tuawha. (Fourth Column.)	Rarangi Tuarima. (Fifth Column.)
Rangitoto A 15H ..	Rewiini (Levin)	Wenerei, 26 o Aperira (Wednesday, 26th April), 1922	12 o nga haora i te awatea (12 noon)	Ko taua whenua me hoko ki a T. R. Hughes mo te moni £3 i te eka (that the said land be sold to T. R. Hughes at £3 per acre).

HE PANUITANGA KI TE IWI MAORI.

Tari o te Minita o te Ora mo te Katoa,
Poneke, 10 o Aperira, 1919.

I TE ckenga mai i nga motu o tawhiti ki enei motu i mua tata ake nei o te mate rewharewha uruta (*influenza epidemic*) he tino maha nga tangata o te iwi Maori me te iwi Pakeha i hingahinga i taua mate. Kei tupono tera ano taua mate e hoki mai, notemea kua pera hoki ki etahi atu motu. Na reira ko tatou me noho i runga i te tupato me te noho tiaki ki taua mate. Ko te huarahi marama ia he whakapai i nga kainga he tahi he horoi i nga whare he koko i nga paru me nga kino ka hari ki wahi ke kia mamao atu i nga kainga Maori me nga taone. Ki taku whakaaro hoki me karanga he huihuinga ki ia takiwa ki ia takiwa a kia whakaturia he Komiti mo ia kainga huihuinga hei whakahau kia whakaritea nga tikanga horoi i nga whare a hei tahi i nga kainga kia takoto pai ai kia takoto ma ai. Me tahi ia whare ia ruuma kia ma rawa, ko nga puehu me nga paru me koko ki waho ka tapuke atu. Ko nga paru hoiho kau ranei me whakawhaiti ka tahu ai ki te ahi. Ko nga whare me nga taiepa poaka me whakapai ka tahi kia ma, ko nga paru me tapuke atu. Ko nga paru manu katoa me tapuke atu. Ko nga puna wai me nga korere wai me pai tonu te tiaki kei taka he kino he paru ranei ki roto, kei tae ranei he manu he kararehe ranei ki reira inu wai ai a ka kino te wai.

Me whakarite ki ia kainga ki ia kainga he whare hei hohi-pera mo te tupono rawa ake o te hoki mai o taua mate e noho rite ana he whare motuhake hei takotoranga turoro, e watea ana ki tahaki ke o te nuinga o nga tangata. Ina tupono ki taua wa me waiho kia kotahi tonu he tangata hei tomo ki roto ki taua whare ara ko te tangata e whakaritea ana hei kai-tiaki mo taua whare.

Mehemea ka rite a ka hangai hoki te whakahaere i enei tikanga katoa e tino mohio ana au e kore e rite te whiu a taua mate a muri ake nei ki tona whiu i tona taenga mai ka hori ake nei. Na reira, ka inoi ahau ki nga rangatira Maori katoa me te iwi nui kia tahuri kia awhina i tenei mahi tino nui. Kua e waiho kia eke rawa mai te hoa riri ki runga ki te pae ka korikori ai. I tawhiti ano ia e haere ana mai e hopu ana to ringa ki te patu. To patu ki to ringa mau ai inaianei.

G. W. RUSSELL,
Minita mo te Tari Whakaora.

T. H. A. VALINTINE,
Apiha Tumuaki o te Tari Whakaora.

PANUITANGA.

HE whakaatu tenei kua oti te perehi ki te reo Maori o te Ture Whenua Maori, 1909; o nga Rekureihana i raro i taua Ture; o nga Ruuri o te Kooti Whenua Maori; o te Ota Kaunihera whakatakoto i nga rohe o nga Takiwa mo nga Poari Whenua Maori; o te Ota Kaunihera whakataui i nga mana me nga mahi ma nga Komihana o te Kooti Whenua Maori me te mapi whakaatu i nga rohe o nga Takiwa Poari Whenua Maori. Kua oti aua mea katoa te whakarapopoto ki roto ki te kawa, ara pukapuka kotahi.

Ko te utu mo taua pukapuka,—

Mehemea he ngohengohe te kawa .. 12s. 6d

Ko nga ota, me nga moni hei hoko i taua pukapuka, me tuku mai ki te :

KAI-TA A TE KAWANATANGA, PONEKE.

Tari o te Kai-ta a te Kawanatanga,
Poneke, 6 o Oketopa, 1910.

CONTENTS.

LANDS—	PAGE
Taking Land for Public Works	149
Partial Revocation of Order in Council ..	150
Proclaiming Native Land to be Crown Land ..	150
NOTICES—	
Whanganui Maori Council By-laws	145-149
Official Member of the Horouta Maori Council appointed	150
Sitting of the Native Land Court at—	
Manutahi	150-154
Te Araroa	154
Masterton	155-156
Meetings of Maori Land Boards—	
South Island District	156-157
Waikato-Maniapoto District	157
Meeting of Assembled Owners, Waikato-Maniapoto District	157
Precautions regarding Influenza	158
Government Publications for Sale	158

I taia i runga i te Mana o te Kawanatanga o Niu Tireni, e MAKAHA MAAKA, Kai-ta a te Kawanatanga, Poneke.